

Raadsvoorstel

Portefeuillehouder
Burgemeester

Begrotingsprogramma
3 Bestuur en veiligheid

b en w-vergadering
5 oktober 2015

agendapunt
8

bijlage(n) ter inzage

rol raad
Ter besluitvorming

soort document
Raadsvoorstel en -besluit

informatieavond
1 december 2015

agendapunt

raadsvergadering
15 december 2015

agendapunt

onderwerp
Beëindiging jumelages.

INHOUD VOORSTEL

Beëindiging van de stedenband met Burgdorf (Duitsland) en Cheb (Tsjechie).

1 Wat is de aanleiding?

De gemeente Rheden heeft vanaf de zeventiger jaren van de vorige eeuw een lange historie in uitwisseling tussen steden (jumelages). Veelal was de achtergrond van de stedenband het propageren en verlevendigen van de Europese gedachte en begrip voor andere culturen. In voorafgaande jaren heeft uw raad vanuit bezuinigingsoverwegingen besloten om te besparen op de uitwisseling met de partnergemeenten Cheb en Burgdorf door geen deelname meer aan de jaarlijkse bezoeken aan en van deze gemeenten, het budget te schrappen en in samenhang de formatie van 0,3 fte te schrappen. Op dit moment wordt bestuurlijk een totale herijking van de jumelage wenselijk geacht.

2 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

Vriendschapsverdragen met Burgdorf en Cheb.

3 Wat willen wij bereiken?

Een duidelijk standpunt in te nemen over het al dan niet behouden van de stedenbanden.

4 Wat gaan wij ervoor doen?

Begin jaren zeventig van de vorige eeuw werd er door de Tweede Kamer aan lokale overheden ruimte geboden voor meer gemeentelijke internationale samenwerking. Kort daarvoor was de gemeente Rheden, zoals meer gemeenten in die periode, getroffen door een vernietigingsbesluit van de Kroon, waarbij een collecteopbrengst voor een derde wereldproject niet door de gemeente mocht worden verdubbeld. De gemeente Rheden is twee jumelages aangegaan te weten met Burgdorf en met Cheb. Nu bijna een halve eeuw na de eerste uitwisselingen komt de vraag opnieuw aan de orde. Door bezuinigingen is de uitwisseling steeds verder uitgekleeft. De in 1975 tot stand gekomen regeling voor subsidiëring van verenigingen voor uitwisselingsprogramma's is beperkt. De laatste regeling dateerde van 2005, waarbij een raadsregeling is ingetrokken en een college-regeling ontstond. De subsidieregeling is feitelijk in Minderen met Beleid afgeschaft. De aanleiding voor de jumelage is ingehaald door het verloop van de tijd. De samenwerking met Duitsland is sinds de jaren 50 van de vorige eeuw genormaliseerd en in Europees verband is de relatie met een aantal voormalige Oostbloklanden eveneens in een ander daglicht komen te staan. Kort wordt hieronder nader ingegaan op de achtergronden van de bestaande relaties met beide partnersteden.

Burgdorf ligt in Duitsland (Niedersachsen, op 20 km NO van Hannover) en kennen wij sinds 1972. Als gevolg van de Europese Gemeentedagen uit die periode werd een expliciete vraag gesteld aan de gemeenten om jumelages aan te gaan om de Europese gedachte te propageren en verlevendigen. Uitwisselingen van scholen en verenigingen en bestuurders werd daarbij voorgestaan. Het uitwisselingsprogramma is van oorsprong gebaseerd over wederzijdse kennismaking, respect, vriendschap en gastvrijheid.

Sinds die tijd zijn er vele contacten geweest. In de beginperiode eerst intensief, in latere jaren steeds minder tot geheel niets meer.

In de jaren 70 en 80 gingen nog vele verenigingen, scholen, brandweer, colleges en raadsleden over en weer naar elkaars stad en gemeente. In aanvang verbleef men over en weer bij gastgezinnen. Bezuinigingen en kerntakdiscussies maakten, dat er regels werden gesteld. De bestuurlijke uitwisseling zou nog maar eens in de 4 jaar plaatsvinden en subsidies werden verlaagd. In praktijk werden dat de laatste contacten in de jaren 2000 tot 2009 beperkt tot leerlingenuitwisseling van toenmalige Tituscollege, Brandweer, de Tour d' oude Jan en een dweilorkest. Daarna waren er geen contacten meer. Op bestuurlijk vlak bleef het beperkt tot een gelegenheids-bezoek, waarvan de laatste (van Burgdorfse kant) dateert van enkele jaren geleden.

Cheb ligt in Tsjechie en dateert vanaf 1989 door middel van een vriendschapsverdrag. De Omwenteling (val van de Muur), de eenwording van Duitsland en de openstelling van de Europese grenzen voor de zogenaamde voormalige Russische satelietlanden (toetredingslanden) brachten dat contacten tot stand kwamen. Vanaf het begin was een van de redenen voor het aangaan van betrekkingen met een Oost-Europese gemeente de mogelijkheid bestuurders en bewoners kennis te laten maken met onze democratie. De contacten zijn uiteenlopend van aard geweest en gericht op bestuurlijke uitwisseling, ervaringen in democratiseringsbeginselen en besluitvormingsprocessen op lokaal niveau hulpverlening en ondersteuning (thuiszorgproject, brandweer, uitwisseling tussen Gazelle en Eska, gezamenlijke steun aan Fojnica, Bosnië samen met Burgdorf), kennisdeling en uitwisseling van jeugd, scholen en culturele verenigingen en drugsbestrijding. Sindsdien zijn er vele contacten over en weer geweest, vergelijkbaar met die in de aanvangsperiode met de gemeente Burgdorf.

Het laatste grote project was de bijdrage, samen met Hogeschool Larenstein, aan de grensoverschrijdende tuinenshow (Gartenschau). Uit navraag blijkt dat er de laatste jaren vanuit de verenigingen of scholen geen contacten meer zijn geweest. Een enkel summier bestuurlijk contact heeft nog plaatsgevonden.

Internationale sociale, economische en culturele contacten leveren een bijdrage aan de internationalisering van de samenleving. Zij kunnen niet alleen een bijdrage leveren aan het wegnemen vooroordelen en misverstanden, maar ook de eigen cultuur verrijken. Juist verbanden op lokaal niveau kunnen bijdragen aan een beter wederzijds begrip en contacten tussen mensen en volken.

Vriendschappen komen en gaan. Je kan nadrukkelijk een weg kiezen om vriendschappen goed in stand te houden. Vriendschappen aan het lijntje houden is niet respectvol. Tijdens een korte uitwisseling ten tijde van de Gartenschau in Cheb (2013) is het dilemma van bezuinigingen versus het behoud van de vriendschapsband aan de orde gesteld in een gesprek met de burgemeester en wethouder van Cheb en de wethouder en gemeentesecretaris van Rheden. Thans zijn er weer (telefonische) contacten met vanuit Cheb de vraag of er ruimte is om de banden weer aan te halen.

In de afweging om beide dan wel een enkele stedenband te herstellen en voort te zetten, zal er duidelijkheid moeten zijn onder welke voorwaarden dat plaatsvindt en met welke inzet van tijd, geld en middelen. De vraag dient zich aan of er werkelijke belangstelling voor overdracht en uitwisseling aanwezig is en of het noodzakelijk is. In dit voorstel wordt voorgelegd het scenario tot het beëindigen van de beide partnerovereenkomsten. Daarbij is meegewogen dat er in de afgelopen jaren weinig tot geen activiteiten hebben plaatsgevonden. Ook blijkt dat er in het recente verleden er niet voldoende draagvlak voor deze stedenbanden aanwezig is geweest. Internationale samenwerking is in het huidige collegebeleidsplan niet benoemd en de benodigde bezuinigingen hebben geleid tot saneren van de formatie en middelen. Tevens zijn zoals gezegd de verhoudingen genormaliseerd.

Van geheel andere orde is het contact met de gemeente Langeberg, in de Westkaap, Zuid-Afrika. Dat is uitdrukkelijk geen jumelage, maar betreft het Exchange Program van de VNG International, waarbij wij deelnemen in het LGCP programma van de VNG (local government capacitybuilding program). Uw raad is onlangs daarover door een vertegenwoordiging van deze gemeente nader geïnformeerd. Daar gaat dit voorstel dus niet over.

5 Wat gaat het kosten?

Niet van toepassing.

6 Wat zijn de risico's?

Niet van toepassing.

7 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?

Het feitelijke beëindigen dient uiteraard respectvol plaats te vinden. Een afvaardiging van het gemeentebestuur dient wellicht af te reizen om daar tijdens een bijeenkomst het ophouden van de stedenband officieel af te ronden. Personen of verenigingen die in het verleden hebben deelgenomen aan eerdere uitwisselingen kunnen teleurgesteld reageren op dit voorstel.

8 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?

Met de partnergemeenten.

10 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?

Dit besluit betekent niet dat in de toekomst de deur dicht is voor nieuwe af te sluiten vriendschapsbanden. Aanleiding in de wereld, de mogelijke inhoudelijke argumenten voor een uitwisseling of de eventuele wens vanuit uw raad kan betekenen dat in de toekomst een nieuwe afweging wordt gemaakt.

De Steeg, 5 oktober 2015

Burgemeester en wethouders van Rheden,

P.M. van Wingerden-Boers,
burgemeester.

J.W. Kettelerij,
secretaris.